

Könyvajánló

Bácskai Erika–Gerevich József: Ifjúság és drogfogyasztás. Budapest, Animula Egyesület, 1997, 104 oldal, 650 forint

A kötet alapjául szolgáló tanulmány a Miniszterelnöki Hivatal gyermek- és ifjúsági koordinációs tanácsa titkárságának felkérésére készült. A szerzők, akik a Drogmegelőzési Módszertani Központ és Ambulancia munkatársai, a téma legismertebb hazai szakértői közé tartoznak.

A könyv első részében a drogpolitika, az ifjúságpolitika intézményeiről, azok gyakorlatáról, az ifjúsági populáció kábítószerhasználatáról és a klinikán kezelt fiatalok szerfogyasztásáról olvashatunk. A második rész a drogfogyasztás előzményeit, előjeleit és kockázati tényezőit ismerteti. A következő gondolati egység a drogmegelőzés hatékonyságával foglalkozik. A negyedik rész a konklúziókat és az elvi megállapításokat, az utolsó rész a javaslatokat tartalmazza.

A szerzők szükségesnek látják a nemzeti drogstratégia kidolgozásának részeként egy nemzeti drogprevenációs stratégiaterv elkészítését. Javaslaikkal ehhez a prevenációs stratégiához kívántak támpontot nyújtani a keresletcsökkentés három feladatkörének (az elsődleges, a másodlagos és a harmadlagos megelőzésnek) megfelelően.

Napjainkban, amikor éles szakmai, sőt politikai viták folynak a hazai droghelyzet súlyosságát illetően, az adatokban gazdag és mértéktartó kiadvány hasznos kiindulópontot jelenthet a szakemberek számára.

A magyar állam- és jogtörténet forrásai. Szöveggyűjtemény. (Szerk.: Mezey Barna) Budapest, Osiris Kiadó, Osiris-tanulmányok 1998, 732 oldal, 2480 forint

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem magyar állam- és jogtörténeti tanszéke mellett szerveződött munkaközösség a *Magyar alkotmánytörténet* és a *Magyar jogtörténet* című munka után újabb fontos tankönyvet hozott létre.

Míg a két korábbi mű újonnan fogalmazott tematikával jelentkezett, illetve évtizedes oktatási tapasztalatokat összegzett, a jelen kötet lezárja és kiegészíti a tananyagmegújítási munkálatokat. E munka azon jogforrások válogatott gyűjteménye, amelyek a két tankönyv alapját is jelentik, s amelyek a szerkesztői munkaközösség által az egyetemi oktatásban használt vagy használni kívánt dokumentumok körébe tartoznak. A magyar állam- és jogtörténet forrásai tehát a korábbi két tankönyvvel együtt teljes egész. A tananyagban hivatkozott jogszabályok megismerésével, a szemelvények tanulmányozási lehetőségével válik teljessé a magyar alkotmánytörténet és a magyar jogtörténet tankönyve, de a jogtörténet forrásainak olvasásához is elengedhetetlen a két előző könyv ismerete.

A jogi oktatásban évek óta nem látott napvilágot ilyen összeállítás. A kötet alapvetően oktatási célokat szolgál, de a dokumentumválogatás szélesebb olvasóközönség számára is készült. A könyv számos, a legkülönfélébb szöveggyűjteményekben és forráskiadványokban közzétett dokumentumot, de emellett jó néhány, eddig nyomtatásban napvilágot nem látott levéltári anyagot is tartalmaz. Az összeállítás csak jogi dokumentumokat közöl, hiányoznak belőle az elbeszélő források, csakúgy, mint a nem jogi jellegű iratanyag (például a levelezések).

A szerkesztés elsősorban a jogi szempontokat vette figyelembe. A rendezési elv a jogági, jogintézményi tagozódás volt, helyenként – rövid életű, forradalmi vagy diktatórikus berendezkedések esetén a feldolgozás rendje kronologikus.

Pedagógiák az ezredfordulón. Szöveggyűjtemény. (Szerk.: Pukánszky Béla és Zsolnai Anikó) Budapest, Eötvös József Könyvkiadó, 1998, 237 oldal. 1288 forint

Az ezredforduló küszöbéről jól látható, a huszadik század világszerte bővelkedett a pedagógiai reformirányzatokban, a hagyományos nevelést megújító törekvésekben.

A szerkesztők a kötetbe olyan szemelvényeket válogattak, amelyek a reformpedagógiák, illetve az alternatív pedagógiák gondolatvilágát, a nevelésről, iskoláról vallott felfogását tükrözik. A kötet azt a folyamatot próbálja bemutatni, amelyet a XX. század elején kibontakozott reformpedagógiai mozgalom indított el, s amelynek legszélsőségesebb irányzata végül a nevelés tagadásáig jutott el. A gyűjteményben olyan tanulmányok szerepelnek, amelyek valamilyen – szorosabb vagy lazább – szállal kapcsolódnak a mai magyar pedagógiákhoz, az ezredforduló hazai iskolaügyé-hez.

A könyv négy részből épül föl. Az első a tradicionális reformpedagógiák (Montessori, Waldorf, Freinet stb.) jelenlegi korszerűségét vizsgálja, a második az alternatív pedagógiákkal foglalkozik, a harmadik a posztmodern kor pedagógiai útkeresésébe nyújt betekintést, a negyedik rész *Hazai iskolakoncepciók* cím alatt az alternatív pedagógiai Szentlőrinci-rendszert és a Zsolnai-pedagógiát tárgyalja.

A szerkesztők célja nem az egyes pedagógiai mozgalmak értékelése és kritikája, hanem a róluk szóló tájékoztatás volt. Véleményük szerint minden tanáknak és leendő peda-

gógusnak lehetőséget kell biztosítani arra, hogy el tudjon igazodni az ezredforduló pedagógiai irányzatainak sokaságában.

Szociálpszichológia. Szöveggyűjtemény. (Válogatta Lengyel Zsuzsa) Budapest, Osiris Kiadó, Osiris-tankönyvek, 1997, 532 oldal, 2480 forint

A szociálpszichológia oktatásában már évek óta problémát jelentett az átfogó és jól használható tankönyv és szöveggyűjtemény hiánya. *Csepeli György Szociálpszichológia* című, e sorozatban nemrégiben megjelent munkája, amely mintegy összefoglalja a szerző e tárgyban kifejtett munkásságát, illetve társkötete, a szóban forgó szöveggyűjtemény feltehetőleg segít a gondokon.

A kötet anyaga – Csepeli György könyvének beosztását követve – kilenc egységre oszlik. Egy bevezető jellegű és a kutatás módszertanát ismertető rész után az *Egymásra hatások* című gondolati egység a társas viselkedés, a szociális interakció, a kommunikáció kérdéseivel foglalkozik. A következő anyagrészek témája az én és a társadalom, a szociális megismerés, a páros kapcsolatok, a társas helyzetek, a kiscsoport és a nagycsoport. A kiadvány a negyvennél több tanulmány, szövegrészlet korábbi magyar megjelenését is feltünteti.

A kitűnő külföldi és hazai tudósok írásait felvonultató, magas színvonalú kötet összeállítója arra törekedett, hogy tükrözze a szociálpszichológia főbb vizsgálódási területeit és problémáit, kövesse a tankönyv témáit, klasszikus vagy nehezen hozzáférhető anyagokat is szerepeltessen, valamint a lényeges állításokat illusztrálva és ellenpontozva közvetítse. A szöveggyűjtemény önállóan is használható, azoknak is segítségnyújt, akik nem ismerik a tankönyvet.

Sztáray Zoltán: Csákánykő. A recski kényszermunkatábor. Budapest, Püski Kiadó, 1997, 270 oldal, 680 forint

1952 márciusában a börtönügy szervezte az igazságügyi kormányzattól a Belügyminisztérium felügyelete alá került. Ezt követően az Államvédelmi Hatóság folyamatosan – de csak részlegesen – átadta a büntetés-végrehajtásnak az általa „kezelt” letartóztatós és büntetőintézeteket. (A korábbi ÁVH-s örök egy részét leváltották, másokat átöltöztettek.) Az 1950-tól 1953-ig fennállt recski munkatábor története tehát része a magyar büntetés-végrehajtás történetének is.

A szerző, maga is az egykori kényszermunkatábor lakója, a forradalom után nyugaton élve, 1979-ben megszervezte a recski segélyt, 1981-ben megalakította a Recski Szövetséget, amelynek mai napig ügyvezetője.

Sztáray Zoltán az egykori recski kényszermunkatáborról szóló munkája címével – *Csákánykő* – egy megcsontosodott tévedést szeretne helyreigazítani. Recsen sohasem létezett kényszermunkatábor. A községben csupán a létesítmény parancsnoksága volt, maga a tábor a településtől négy kilométerre fekvő, mintegy 500 méter magas hegy tövében működött. A korabeli rabtartók a Csákánykő névre hallgató vulkáni hegyet akarták a fogvatartottakkal eltüntetni a föld színéről.

A könyv nem a tábor szisztematikus története, inkább egyfajta mozaikszerű gyűjtemény. Helyet ad a szerzőn kmöll más recski rab korábbi, tehát még jó emlékezetben megőrzött írásának is. A kötet nemcsak a kényszermunkatábor hároméves történetéről szól, hanem annak utóéletéről is, bemutatja a Recski Szövetség tevékenységét. A kiadvány közli a Recskről született könyvkiadások és kéziratok jegyzékét, továbbá a kényszermunkások névsorát is.

Tremmel Flórián–Fenyvesi Csaba: Kriminálisztikai tankönyv és atlasz. Budapest–Pécs, Dialóg Campus Kiadó, Dialóg Campus-tankönyvek, Institutiones juris-sorozat, 1998, 394 oldal, 2480 forint

A pécsi egyetem Állam- és Jogtudományi Karának bünygyi tudományok tanszékén készült korszerű, szándékosan tömörített, didaktikus felépítésű egyetemi tankönyv a kriminálisztika ismeretanyagát foglalja össze.

A kötet négy fő részből áll. Az első a kriminálisztika fogalmát, rendszerét tisztázza, bemutatja kapcsolatát a bűnmegelőzéssel és a büntetőeljárás joggal, majd a bünygyi nyomozásban történetét és szakirodalmát tekinti át. A második, *Krimináltechnika* címet viselő részben a nyomkriminálisztikai jelentésével, osztályozásával, a különféle nyomok rögzítésével, vizsgálatával és értékelésével foglalkoznak a szerzők. *Krimináltaktika* cím alatt a nyomozás lépéseiről (a helyszíni szemlérről, a bizonyítási kísérletről stb.) olvashatunk. Ebben a részben kapott helyet a nyomozás megtervezésének és megszervezésének leírása, a szervezett bűnözés elleni harc és a nemzetközi szervezetekkel való együttműködés, valamint a kriminálisztikai tendenciák bemutatása. A könyv negyedik része a kriminálisztikai eszközök és módszerek használatát színes fényképfelvételeken szemléltető atlasz.

A fejezetenként és a kötet végén is bőszéges szakirodalmat közlő bibliográfiával, továbbá név- és tárgymutatóval kiegészített kötet kiváló kézikönyv, amely egy előszőr 1965-ben megjelent, s változtatlan utánnomásban többször kiadott egyetemi egyszéges jegyzet szerepét veszi át.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság szakkönyvtára szerzeményeiből)